

מסורת הש"ס

מזיק. גברא אלמא וישראל הוה: וסלין צו. על שפת הצור לידע אם זכר: כהן. חכם ומומחה הוראה הוה ומתכוין להורות לה ישיבת ימי הטומאה וימי טהרה: **נדרגס.** נשון ארמי אפא: **מזויין סס.** וכבר אכלוהו או גררוהו לחור שלהן ולא איהל כהן זה על המת:

כמין נפל. וספק ספיקא היא דשמא לא נפל היה אלא ספיר מלא רוח: **לידע אם רוח הפילה.** ולא תשז עליו ימי טומאה וטהרה. אם נפל הפילה: **ואם סמלי לומר וכו'.** ואם יראה שהוא נפל עדיין יצא אם זכר וזה נקבה: **ודאי גררוהו.** שזוקמן בך וזה ודאי הוא: **שלו ושל חזירו.** צין ששניהן עובדין ליראה אחת צין שזה עובד לפעור וזה למרקוליס. והא דעבודת כוכבים מותרת ע"י ציטול נפקא לקמן (נב). מניין לעובד כוכבים שפוסל עבודת כוכבים וכו': **שפסחה.** הכה עליה ישראל בפטיש עד שנתמעכה צורתה אבל לא חסרה כלום הלכך לא צטיל: **וסתן.** גזי עובד כוכבים פסחה אע"ג וכו': **הני מילי פסחה עובד כוכבים.** דגלי דעתיה (ס) ומצוי ומצטל לה: **אבל פסחה ישראל לא.** ולא דמי לעבודת כוכבים שנתעברה מאליה דהתם אמר איהי נפשה לא מללה וכו' אבל הכא קסבר עובד כוכבים לא קפדה עבודת כוכבים אפסחה: **ורבא אמר לעולם כי פסחה ישראל נמי.** הוי ציטול מעליא: **אלא.** רבנן גזיר דכל ציטול ישראל לאו ציטול גזירה דלמא מגצה לה וקני לה בהגזזה * דכל דבר הפקר כגון מילאה נקנית בהגזזה: **אין לה טעלה עולמית.** וטעמה גזירה כדליפנין בפרק ר"ץ (לקמן נב). מושם בפתח (דברים מ) **מרקוליס.** יש עכו"ם שעובדין לגל של אצנים וקורין לה מרקוליס וכל הכא זורק לה אצן והיא בעבודתה: **מוסרס.** שהי ציטול העובד כוכבים שסתר לגל: **דנרס.** דלמא מגצה לה לכולה מרקוליס צרישא והדר מצטל ליה וסותרו: **לצרכו.** שצריך לשפאל לה סקיק בשפאיה: **היא וספאיה מותרין.** דהא צטלה עובד כוכבים (א) שסיפה (ט) **ללצרין:** **ללצרס.** ליפוסה: **ושפאיה מותרין.** דמיוק זריק להו ולא פלה להו: **ישראל שסיפה ענודם כוכבים.** של עובד כוכבים דאי של ישראל אפי' שסיפה נמי עובד כוכבים היא וספאיה אסורין לעבודת כוכבים דישראל לאו צת צטולי היא: **סיהוי.** הך דסיפה ישראל לא צרכו כעבודת כוכבים **לרות.** הנואל עבודת כוכבים של מתכת: **אמרו לו אף היא נעשים זבל.** כלומר הוא מתכוין לאצדה שלא יגנה ישראל ממנה וגם עתה יגנה ישראל ממנה שהי השחקים נעשים זבל וגאמר לא ידבק צידך מאלומה: **זורס דקון.** סתמא לעבודת כוכבים דתתן במתמיתין (דף מנ): **ספק עובד כוכבים חסכו.** והוי ציטול: **ספק ישראל חסכו.** ולא הוי ציטול: **מוסר.** דמלין בעובד כוכבים דהא

ספק ספיקא הוא (י) ושמא לא נעבד כוכבים וישראל יקרות צימות הגשמים שהלל קמי (מנ): **זורעין מתמיה** של אשירה יקרות צימות הגשמים שהלל קשה להן וכן כל אילן קשה להן ואין נהנה ממנה אבל לא צימות החמה שהלל יפה להן ונמלא נהנה מאשירה. כל אשירה אילן הוא: **רבי יוסי אומר אף לא יקרות צימות הגשמים לפי שהנביה נושר.** על הירקות והוא לצול ונמלא צל הירק נהנה מן האשירה. נבייה הן העלין הנושרין מן האילן צימות הגשמים: **דעיקר ענודם כוכבים קיימת.** האילן לא צטל הלכך נבייה הנושרת ממנה אסורה: **דך**

כל הצלמים פרק שלישי עבודה זרה מב.

של מציק אחד. פ"ה אנס ובתוספתא גרס מוסק פירוש מוסק וימים: **רבא** כהן והצייץ בו. אותו כהן שוטה היה דאפילו לקרובים אינו מטמא לנפלים דבעינן דומיא דאביו ואמו (דאחא נמ"כ ועיין מוס' פסחים ונדדה): **לידע** אם זכר וכו'. ושפחה מטמאה בלידה (י) וכן משמע בפרק רבי אליעזר דמילה (שנח דף קלה): **לקח שפחה ונתעברה אכלו וילדה זהו יליד בית נמול לשמונה וכללל דמלתא כל שאין אמו טמאה לידה אינו נמול לשמונה ירשא דצריכה צור שמתילין צו נפלים טהור פירוש שרגילין להטיל צו נפלים ועלה מייתי מעשה בשפחתו של מזיק: **מפני** שחולדה וברדרס מצוין שם וגררוהו לחור. איבעית אימא הכור רה"ר וכגון שאינו עמוק עשרה ואפ"ה אין זה ספק טומאה צרה"ר אם לא גררוהו דמייירי צבור קר שיהי ראשו ממלא פי הצור ואיבעית אימא דודאי צבור רה"י שהוא עמוק י ואין לתמוה אפי' ודאי גררוהו נישוס שמא גררוהו חתם רגליו וטומאה לרואה בוקעת ועולה י דתתם חור שרש"י י ש צהן פותח טפח אי נמי י"ל דמייירי צבור קיימא צרשות היחד ורגלי כהן צרה"ר: **שהפילה במין פל.** וז"ל שנכנס הצור קודם שהטילמו לתוכו כיון שרגילין להטיל צו נפלים: **עובד כוכבים ששיפה וכו'.** פי' וקשיא לרשב"ל ורצין לומר מדלא משיי שאני התם דעיקר עבודת כוכבים קיים ש"מ דרשב"ל שרי אפילו צעיק עבודת כוכבים קיים שאלא כדרך גדילתה וכן משמע בסמוך דאיהו גופיה מומצז לרבי יוחנן (לקמן ע"ב) מההיא דיתיו צקנה ואע"פ שציקר עבודת כוכבים קיים:**

הכא נמי בדרבא. צ"ע בכל הני ודקארי לה מאי קארי לה פשיטא דלישני צהו כדנרס ונע"י היטב מוספות שנת מנ. ד"ה כופה עליה ועוד שם קכד: **ד"ה אימיה אביא:** **ספק עובד כוכבים חתבו ספק ישראל חתבו מותר.** פי' הקוטרס דמלין בעובד כוכבים דהא ספק ספיקא הוא (י) ושמא לא נעבדו מעולם ויפה כוון דאי ס"ד דחשנין להו ודאי נעבדין אם כן תקשי לרבי יוחנן גופיה אמאי מותר נהי נמי דליכא למיחש לנחמכה מאליה דלא שכיחא חתוכה מאליה כמו שצורה מאליה ואם כן אין רוב חתוכות לאיסור כי היכי דאיכא בעבודת כוכבים רוב שצירות לאיסור אלא הכא פלגא ופלגא חשיב חתוכות עובד כוכבים להיתר וחתוכות ישראל לאיסור אפ"ה אין להחמיר בך דהא רבי יוחנן אית ליה דאפילו ספק היתר הרגיל אינו מוילא מידי ודאי איסור כ"ש הכא שאין רגילות כל כך בחתוכות דעובד כוכבים ואין כאן ספק היתר הרגיל ויש כאן ודאי איסור וא"ת בספק נעבד נמי תקשי סיפא ישראל ודאי חתכו אסור ומאי שנה משצרי כלמים דמודי רבי יוחנן דמותרין (י) מטעם ספק

ספיקא ויש לומר דיש להחמיר יותר בצצרי כלמים לפי שיש לתלות שצירסם בעובד כוכבים יותר מצירסם שלם איהי הירא שפחה שוביה דעובד כוכבים מצטל לה כשמואלה דמימר אמר איהי לא מללה נפשה והשמה איכא תרי טעמא להיתירא אבל כשחתכו ישראל ליכא אלא חד טעמא להיתירא שיש לומר שמא כשמינאלנה העובד כוכבים חתוכה יצטלנה ובהך טעמא לחודה אין להחמיר לרבי יוחנן אף בספק נעבד:

והא (לקמן מנ). שהנבייה. עליו נשרין צימות הגשמים מן האילן (לקמן מנ).

עין משפט
נר מצוה

א ח מיי פ"ע מהלכות
טומאת מת הלכה יא:
ב ב מיי פ"ח מהל'
עבודת כוכבים הלכה
ט סגל לאין כב טו"ע
י י סמן קמו סקיף א:
י"ד מיי שם טו"ע שם
סקיף א:
יא ד מיי שם טו"ע שם
סקיף א:
יב ה מיי שם הלכה י
טו"ע"י סקיף א:
יג ד מיי שם הלכה ט
טו"ע"י שם סקיף ב
[טו"ע"י אר"ס סיי תקפו
סקיף ג]:
יד ד מיי שם הלכה יב
סגל שם:
טו ה מיי וסגל שם
טו"ע"י י"ד סמן
קמו סקיף א:
טז ט מיי שם טו"ע שם
סקיף א:
יז י מיי שם הלכה ט סגל
שם טו"ע"י י"ד שם
סקיף ד:

מוסף רש"י

רבא כהן והצייץ בו. כהן חכם ומומחה הוראות ומתכוין להורות לה ימי טומאה וטהרה, אי נמי דשגורה אכלו צימות וטומאה ויראה להסיר ממנה כל ימי טומאה, ויש אומרים לידע אומיא יאה ומן הכאת קרנה אם יאיע במשמרתו אם לאו, ולא סבירא ל' דרשב"ל (מור) [שור] עולה אחת לכולה משמרה לא עילי הוי כהן נפשיה לסיכ, ועוד שהי היא יטולה לאחר קרנה כל וכן שפחה, וגם לאון משן אפילו עולה, ודאי חסס הוא כלס הוא לא להאליה וליעבור לא דטומאה ממ, אלא כהן עם הארץ היה או קטן ושגורה אשה להצין ולחלות (דד מנ). אי: כהן קרוב או מבני הבית היה ושלמחו שם להגיד לחמו מה טיבו ותבין צין טומאת וטהרה וקבר, ולא מוכר אותו כהן על אחרת נפש לא יעמא, והאין צו צבור והנפל לא ירשן (פסחים ט). וטהירוהו. ממחלה על המת (שם). שחולדה וברדרס מצוין שם. פסחה חור מולדה ונדלסם וסמא טפח אמו ויגררוהו לחור ולא אהלי (שם). רוח ואם מתמא לומר נפל היה כלומר לכל אלה הוצרך שחל רוח הוא ואגרי, ואין שאל כל טומאה זכר ולא טומאת נקבה ואם אראה שהוא וליד ריבוי לרבות אס זכר אם נקבה (שם). ודאי גררוהו. מוחקין סן בך (שם). בעומדין על בסיסן. על כהן מקוס המוחקן להם דכיון דאחציהו התם ודאי פלמי להו (דעירל מנ). וישראל אינו מבטל כו'. דעיר"ס פוסל אלוהי לפיין ולא ישראל, וכל שכן דישראל אינו מבטל עבודת כוכבים דישראל, דאין לה צטולה עולמית, דהא וסס בסמר ככוי (לקמן מנ). פוסחה. מעשה בקורטוס (לקמן מנ). עכו"ם שהביא כו' דנטלניהו. מותרות. (לקמן מנ). וישראל ששיפה כו' אסורין. שאין ישראל מבטל עבודת כוכבים (שם). וזורה לרדה. שלא יכסל צה ישראל ליהנות ממנה (לקמן מנ). אף היא נעשה זבל. אם חסרה לרוב גס עתה י האלה ממנה

גליון הש"ס

נב! אמר אביי שפסחה. עיין לקמן דף מ"א ע"א מוס' ד"ה כאן: רש"י ד"ה אלא וכו' דכל דבר החקיק. ע"י מנ"א ס' תקפ"י סק"ה:

הגהות הב"ח

(א) נב! והלך בו לדע: (ב) רש"י ד"ה הני מילי וכו' דמבוי: (ג) ד"ה היא וכו' עובד כוכבים ורצף שסיפה: (ד) ד"ה מותר וכו' דשמא: (ה) ד"ה דהא ספק וכו' דמ"ד מטעם ספק לא: (ו) אלא מ"ד מטעם ספק ספיקא. י"ב פי' וי"ד אפ"ה ספק ע"י העובד כוכבים חתוכה וספק אי נעבד:

רבינו חננאל

(סוגיא) ישראל שפסחה לעבודת כוכבים של עובד כוכבים כלומר רצף צורחה ואינה ניתנת לכל אלא כאילו טס בעלמא היא לא ביטלה מ"ט גזרין דלמא מגצה לה יקרא וכו' הדר מבטיל לה הוי לה עבודת כוכבים של ישראל ועבודת כוכבים ביד ישראל אין לה ביטלה עולמית. חוב אקשי מן אבני מרקוליס שהביא ישראל וחיפה בהן טרטרות כו' ומן ישראל ששיפה עבודת כוכבים ושינן בכולהו גזרין דלמא מגצה להו וקני להו בהגזזה ודמ ש' דעירין בחזקתן וכוין דקנאם אפי"ג דבתי הכי נשברו לא בטלי כדרבא דאמר עבודת כוכבים של ישראל לא בטלה לעולם. ומותבין חוב אף לא יקרות פי' אין וזרעין תחת האשירה יקרות בימות הגשמים מפני שהנביה פי' עלי האשירה נובלת על היקות והוא לון לובל ונמצאו היקרות גדילות ומוסר תורה כוכבים. ואמאי תיהו דהי חבל שנפל מן האילן כעבודת כוכבים ששנחיה מאליה. ופרקינן שאני התם דאשרה היא עיקר של אילן קיימת.

דך